

Kuva: Kimmo Vähäajkkä

KEMIJÄRVEN REITTIMATKAILUN KEHITTÄMINEN

Hyvinvointi-, luonto- ja reittimatkailu Kemijärven
matkailun ytimeksi

TIIVISTELMÄ

Hankkeessa suunnitellaan ja toteutetaan kokonaisvaltainen Kemijärven alueen reittimatkailukonseptin rakentaminen

8.6.2023

KEMIJÄRVEN REITTIMATKAILUN KEHITTÄMINEN

Toteutusaika

Hankkeen toteutusaika on 27 kuukautta. 1.10.2023 - 31.12.2025.

4.1 Hankkeen kohderyhmä, tarve ja tavoitteet

Mitkä ovat hankkeen varsinaiset kohderyhmät?

Toiminta-alueena on Kemijärvi - Suomi matkailualue ja kohderyhmänä matkailualueen matkailu- ja muut yritykset.

Mitkä ovat hankkeen välilliset kohderyhmät?

Alueella virkistyspalveluita käyttävät matkailijat, vapaa-ajan asukkaat ja kuntalaiset.

Välillisesti hyötyvät myös alueen kunnat, ympäröivät maaseutukylät, maanomistajat ja matkanjärjestäjät

Minkä tarpeen tai ongelman hanke ratkaisee?

Kemijärven ja Suomen matkailualueelta puuttuu reittimatkailun kokonaisvaltainen suunnitelma. Tämä on aiheuttanut sen, että reittejä on kehitetty vuosien varrelta sattumanvaraisesti. Reittitiedot ovat puutteelliset, eivätkä ne ole kokonaisuutena saatavilla. Reitit ja niiden kuvaukset tulee saattaa nykyaikaiseen reittisovellukseen käytettävyyden ja saavutettavuuden takia.

Kemijärven ja Suomen matkailualueella on paljon olemassa olevia reittejä, joiden kunto ja laatu ovat vaihtelevia eivätkä vastaa reittimatkailun laatuvaatimuksia. Reittien hyödyntäminen matkailussa edellyttää reittien kehittämistä siten, että ne vastaavat nykyvaatimuksia mm. opasteiden, reittipohjien ja varustamisen osalta.

Nykyiset ja erityisesti tulevaisuuden asiakkaat odottavat digitaalisia palveluita, joista myös reitistöjen odotetaan helposti löytyvän. Matkan suunnitteluvaiheessa asiakkaat haluaisivat tutustua reitistöihin ja niiden varrelta löytyviin käyntikohteisiin ja palveluinfraan ennakolta. Kemijärvellä (Kemijärven Kehitys Oy) otetaan käyttöön Outdoor Activen sovellus, johon kaikki uudet ja päivitettävät reitistöt tuotteistetaan.

Miten hanke on valmisteltu? Miten hanke vastaa alueelliseen siirtymäsuunnitelmaan?

Työn pohjana SWECO:n laatima esiselvitys Kemijärven reittimatkailun kehittämisestä (17.1.2023). Raportissa kehitystyö on jaettu viiteen eri päävaiheeseen, jonka pohjalta on tarkoitus edetä. Esiselvityksen jälkeen Kemijärven Kehitys Oy on jatkanut työtä yhdessä sidosryhmien kanssa valmistelemalla retkeilyreitistöjen kehittämistä koskevan hankekokonaisuuden. Hanke vastaa Lapin alueelliseen siirtymäsuunnitelmaan edesauttamalla pk-yritysten kasvua ja kehittymistä nykyistä kansainvälisemmäksi. Hanke parantaa merkittäväällä tavalla yritysten edellytyksiä ympärivuotisesti kannattavaan liiketoimintaan sekä tuotteiden ja palveluiden kattavuuden parantamiseksi ja laadun nostamiseksi. Kemijärvelle reittimatkailun kehittäminen antaa kaivatun

matkailun keihäänkärjen, johon Kemijärven kaupungin ja kylien, Kemijärven Kehitys Oy:n, ja yritysten, maanomistajien ja mökkiläisten on helppo sitoutua.

Mitkä ovat hankkeen tavoitteet?

Kemijärven retkeilyalueen vision ja brändin pohjana ovat alueen luontaiset vahvuudet – ympärivuotinen luonto, luonnontilaiset vesistöt, vaihtelevat reitit ja kiinnostavat harrastusmahdollisuudet.

Kaikessa toiminnassa on tavoitteena luoda edellytyksiä, jotka mahdollistavat matkailuliiketoiminnan kehittymisen. Sillä tavoitteellaan paikallisia hyötyjä, kuten matkailutuloa, yrityksiä, investointeja, työpaikkoja ja tulomuuttoa. Toiminnassa tähdätään vahvasti ympärivuotisuuteen ja kansainvälisyyteen sesonkeja ja viipymää pidentämällä sekä uusia asiakasryhmiä hakemalla.

Kemijärven retkeilyalue rakentuu ensisijaisesti Kemijärven keskustan ja Suomen matkailukeskuksen väliselle alueelle, mutta hyödyntää lähialueiden vetovoimaisia luonto- ja muita kohteita sekä kylien palveluja. Retkeilyalue palvelee sekä matkailijoita että lisää asukkaiden virkistymis-, retkeily- ja liikuntamahdollisuuksia. Kemijärven retkeilyaluetta kehitetään kestävä ja vastuullisen matkailun periaatteilla luontoa ja paikallisuutta kunnioittaen. Soveltuvissa kohteissa huomioidaan myös esteettömän matkailun mahdollisuudet.

Kemijärvi-Suomutunturi retkeilyalue mahdollistaa paikallisille asukkaille ja matkailijoille luontoliikuntaelämykset ja hyvinvointia tukevan virkistäytymisen vaara- ja tunturimaisemissa sekä monipuolisissa vesistöissä ympärivuotisesti.

Retkeilyalue tulee toimimaan Kemijärven kärkituotteena kansainvälisille matkanjärjestäjille sekä lisää alueen vetovoimaa pidentäen kotimaisten ja kansainvälisten matkailijoiden viipymää. Se tuo myös uusia kohderyhmiä Itä-Lappiin. Vetovoiman ja viipymän lisääntyminen luo kysyntää uudelle yritystoiminnalle ja matkailurakentamiselle.

Retkeilymatkailun kehittäminen hyödyttää aluetta matkailutulon ja -työpaikkojen lisääntymisenä ja kylien matkailun kehittymisenä. Alueen toimijat verkostoituvat retkeilyalueen kehittämisen ja alueen elinkeinojen yhteensovittamisen puitteissa.

Kehittämisessä myös bränditekijöiden tunnistaminen on oleellista, jotta retkeilyalue erottuu muista luontomatkailukohteista. Hankkeen kautta löydetty tekijät liittyvät alueen luonnonympäristön piirteisiin, kulttuurihistoriaan ja paikalliseen toimintakulttuuriin. Erottautumisessa voidaan hyödyntää esim. retkeilyalueen kokonaisteemaa tai yksittäisten reittien vetovoimatekijöitä. Näitä voidaan käyttää markkinoinnin ja asiakaskokemuksen terävöittämisessä sekä yritysideoiden ja investointimahdollisuuksien markkinoimisessa.

Mitä muutosta nykytilaan hanke tuo? Mikä on hankkeen uutuus/lisäarvo?

Hankkeessa suunnitellaan Kemijärven alueelle reittimatkailun kokonaisuus. Hankkeen kautta saadaan Kemijärven matkailulle puuttuva kärkiteema ja keino erottautua Lapin matkailussa. Reittimatkailu kohdentaa kaupungin ja yritysten kehitystyön ja investoinnit yhteiseen päämäärään. Selkeä yhteinen tavoite luo houkuttelevamman toimintaympäristön ja edellytykset uudelle liiketoiminnalle.

Arvioi tuen ensisijainen vaikutus hankkeen toteuttamiseen
Hanketta ei toteuteta ilman tukea.

4.2 Toteutus ja tulokset

Millä konkreettisilla toimenpiteillä hanke saavuttaa kuvatut tavoitteet?

Laaditaan reittimatkaailun kokonaissuunnitelma. Kokonaissuunnitelma rakentuu vaiheittain teemoitettujen työpakettien tuloksena. Hankkeeseen palkataan projektipäällikkö. Perustetaan työryhmä, jonka tehtävänä on työstää sisältöjä ja ohjata asiantuntijatyötä. Työryhmä muodostetaan mm. asiantuntijoista, yrittäjistä, mökkiläisten ja maanomistajien edustajista. Tiivistä yhteistyötä tehdään kaupungin teknisten palveluiden kanssa, joka vastaa reittiverkoston kehittämiseen liittyvistä viranomaistehtävistä. Yhteistyötä tehdään myös muiden reittihankkeiden ja sidosryhmien kuten Kemijärven Yhteismetsän ja maanomistajien kanssa. Hankkeessa hyödynnetään myös asiantuntijoita.

Työpaketti 1: Kokonaissuunnitelma sisältäen reitti ja kohdesuunnitelmat

Ensimmäisessä työpaketissa tehdään kohdekartoitukset sekä valitaan keskeisimmät kehittämistä vaativat reitit ja käyntikohteet. Kokonaissuunnitelma laaditaan niille kehittämis-, parannus- ja toteuttamissuunnitelmat sekä kokonaisvaltainen aluesuunnitelma. Valinnassa tulee huomioida niin kesä kuin talvimatkaailun tarpeet sekä tasapaino ja yritystoiminnan edellytykset Kemijärven keskustan, Suomotunturin sekä sen lähialueen tarpeiden osalta. Reittien osalta kiinnitetään huomiota niiden merkintöihin ja opasteiden uusimiseen ja ajanmukaistamiseen. Tämän työpaketin aikana osallistetaan suunnittelussa matkailupalveluita tarjoavia yrityksiä, vapaa-ajan asunnon omistajia sekä kylien edustajia. Suunnittelun ensisijaisena kohteena on Suomu-Joutsijärvi-Räisälä-Kemijärvi alue. Suunnittelussa huomioidaan mm. patikointi-, lumikenkäily-, pyöräily- ja vesistöreitit. Työhön sisällytetään kesä- ja talvireitit. Lisäksi soveltuvin osin huomioidaan yksittäisiä poro-, koira-, ja hevosreittejä.

Suunnitelman toteutuksen päävaiheet:

Kootaan työryhmä ja kilpailutetaan asiantuntijapalvelut

Nykyisen reittiverkoston- ja lähtötilanteen kartoitus. Kohdekartoitukset ja valinnat, kehitettävät reitit ja kohteet

Visio, läpileikkaavat teemat, asiakaskokemukset ja erottautumistekijät.

Opastus-, varustelu- ja saavutettavuussuunnitelmat

Toimenpideohjelma: lyhyt, keskipitkä ja pitkä aikaväli.

- Reittisuunnitelmat, kunnostus, merkinnät, varustelu, vaatavuustasot
- Kustannusarviot ja tarvittavat toimenpiteet

Tarkasteltavat reitit ja kohteet

- Retkeily: Suomotunturin rengasreitti
- Retkeily: Suomotunturi-Lopsausvaara-Alttarivaara-reitti
- Retkeily: Hevosvaaran näköalareitti
- Maastopyöräily: Jumiskonjoki-Matkajärvi rengasreitti

- Maastopyöräily: Vilmavaaran rengasreitti
- Veneily/melonta: Jumiskonjoki-Jumiskonperä-reitti
- Veneily/melonta: Joutsijärvi-Käsmänjoki-Räisälä-reitti
- Retkeily: Ämmänvaaran luontopolku
- Retkeily: Kotavaaran näkötorni ja reitti
- *Retkeily: Kuumalammenympäristö*
- *Maastopyöräily: Pöyliöjärven reitti*
- *Retkeily: Pöyliövaaran ja pitkävaaran reitti*
- *Retkeily: Juuvaaran retkeilyreitti*

Käyntikohteet: lintutornit (Räisälä, Kostamo, Kulmunginniemi, Kalkiaisvuopaja), Joutsijärven bunkkerit, kyläkauppa, Mäntyvaara, Kalkonniemi, Ailanka, Lossi, Hietanimen uimaranta, Puustelli, Kotiseutumuseo, jne.)

Työpaketti 2: Hyvinvointi- ja reittimatkailemiskonseptin rakentaminen

Reittimatkailemiskonseptin kehittäminen valittiin alueen keihäänkärjeksi. Tämän työpaketin aikana keskitytään konseptin sisällön kehittämiseen, kirkastetaan keihäänkärkeä ja suunnitellaan sille visuaalinen ilme. Valitaan keskeiset reitit, kohteet, palvelut ja tuotteet. Tuotetaan näille kehittämis- ja toimenpidesuunnitelma, joka toimii tiekarttana myös jatko- ja investointisuunnitelmia toteutettaessa. Tässä suunnitelmassa huomioidaan myös kestävä ja esteetön matkailu.

Konseptin sisältö, keihäänkärki ja visuaalinen ilme

Kestävä ja esteetön matkailu

Keskeiset reitit, kohteet, palvelut ja tuotteet

Kehittämis- ja toimenpidesuunnitelma

Työpaketti 3: Reittien ja kohteiden digitalisointi

Työpaketissa Visit Kemijärven uusituille nettisivuille otetaan käyttöön Outdoor Active digitaalinen tietojärjestelmä, minne nostetaan reitit ja kohteet mukaan. Digitaaliseen ohjelmaan laaditaan uudet reittikuvaukset, tekstit, kuvat ja videot. Suunnitellaan nettisivunostot ja parannetaan vahvasti luontomatkailemiskonseptin näkyvyyttä. Reittikuvauksia varten kerätään tarkennetut ja varmennetut reittitiedot. Varmistetaan ohjelman toimivuus myös mobiililaitteissa. Osallistetaan matkailuyritykset reittikuvausten osalta.

Reittien ja kohteiden nostaminen Outdoor Activeen

Reittikuvaukset, tekstit

Kuvat ja videot

Nettisivunostot ja näkyvyys

Työpaketti 4: Tulosten jatkuvuus ja hyödyntäminen

Reittimatkailuhanke ja sen valmistuminen edesauttaa jatko- ja investointisuunnitelmia. Antaa pohjaa tuleville hankkeille ja niiden budjettien laadintaan. Työpaketissa laaditaan alustavat jatko- ja investointisuunnitelmat sekä jalkautetaan saadut tulokset eri sidosryhmille. Aktivoidaan ja sitoutetaan yrityksiä kehitysohjelmaan mm. työpajojen ja tuotteistamisen kautta, huomioiden kestävä matkailu. Tuloksien ja yrityskehityksen aktivoimisen avulla edistetään uusien yritystoimijoiden ja palveluiden lisääntymistä alueelle. Kestävän matkailun ja laatutekijöiden huomioiminen suunnittelussa luo lisäkehitystä alueelle. Herätetään yritysten kiinnostusta hankkia kestävän matkailun sertifikaatti. Suunnataan tiedotusta myös vapaa-ajanasujille. Suomen alueen vetovoima kasvaa myös tonttikaupan myötä ja lisää näin uusien vapaa-ajan asukkaiden määrää. Mökinomistajien ympärivuotinen asumis- ja etätyömahdollisuus kasvaa lisäten näin alueen kävijöiden määrää.

Jatko- ja investointisuunnitelmat (budjetointi ja hankkeistus)

Tulosten jalkauttaminen ja yrityskehityksen aktivointi

Työpajat, tuotteistaminen, kestävä matkailu

Mikä tai mitkä ovat hankkeen konkreettiset tulokset? Mitä hankkeella saadaan aikaan? Miten tulokset voidaan laadullisesti todentaa ja määrällisesti mitata?

Hankkeen tuloksena arvioidaan syntyvän työpaikkoja pitkällä aikajänteellä alla olevan mukaisesti:
hankkeen tuloksena arvioidaan syntyvän uusia yrityksiä...
hankkeen tuloksena arvioidaan syntyvän uutta liiketoimintaa...
hankkeen tuloksena uusia ja uudistettuja reittejä, digitalisointeja, suunnitelmia??

Mitä pitkän aikavälin vaikutuksia hankkeella saadaan aikaan? Miten vaikutukset voidaan laadullisesti todentaa ja määrällisesti mitata?

Pitkällä aikavälillä Kemijärvi – Suomentunturin alue kehittyy vastaamaan tämän ajan matkailun vaatimuksia. Antaa alueelle paremmat mahdollisuudet olla yksi Lapin alueen matkailun kehittyvä matkailu- ja lomakohde niin kotimaisille kuin kansainvälisille asiakkaille. Lisää alueen tunnettuutta ja toimii entistä paremmin yhteistyössä Lapin ja Itä-Lapin alueen muiden alueiden kanssa, täydentäen ja erilaistaen näin alueiden palveluita. Lisää uusia yritysmahdollisuuksia, palveluita- ja tuotteita. Tekee alueesta vetovoimaisemman ja kiinnostavamman myös sijoituskohteena. Uuden yritystoiminnan kautta syntyy uusia työpaikkoja, jotka voivat olla ympärivuotisia jatkossa. Antaa pohjaa myös jo olemassa oleville yrityksille kehittää kannattavaa toimintaa.

Tulevaisuudessa vaikutuksia voidaan laadullisesti ja määrällisesti mitata mm. rekisteröityjen yöpymisten avulla, kun majoituskapasiteetti kasvaa. Lisäksi uusien yritysten ja palveluiden kasvu kertoo kehityksestä. Uusien työpaikkojen syntyminen, jolloin saadaan tarkempaa tietoa osa-aikatyön ja vakituisen työn määrästä. Tätä voidaan mitata myös verotulojen kasvulla. Alueelle muuttavien uusien asukkaiden määrä voidaan myös mitata.

Miten tuloksia ja kokemuksia hyödynnetään hankkeen päättymisen jälkeen?

Hankkeen päätyttyä saatujen tuloksien ja kokemusten pohjalta aloitetaan jatkosuunnitelmat. Tulokset jaetaan omiksi kehitys- ja tehtäväkokonaisuuksiksi. Tehdään päätökset valituista kehityskohteista, joihin haetaan investointihanketta. Lisäksi tehdään jatkosuunnitelma useammalle vuodelle eteenpäin ja laaditaan niille aikataulu.

Valitse vaihtoehto suunnitelmaksi toiminnan jatkumisesta hankkeen päättymisen jälkeen

Kuvaa hankkeen yleisesti hyödynnettävät tulokset ja missä ne tulevat olemaan julkisesti saatavilla. Hankkeella tulee olla aluekehitysvaikutuksia, jotka ovat yleisesti hyödynnettäviä ja julkisia.

5.2 Yhteydet muihin hankkeisiin

Hanke tekee yhteistyötä myös muiden hieman vastaavien reittihankkeiden kanssa, kuten esimerkiksi Pyhä-Luoston reittien kehittämishankkeen kanssa, sekä Itä-Lapin kuntayhtymän hallinnoiman SUB-hankkeen (pyöräilymatkailun kansainvälinen kehittämishanke).

Minkälainen on hakijan osaaminen ja kokemus hankkeiden toteuttamisesta ja hankesuunnitelman mukaisesta sisällöllisestä teemasta?

Hankkeen hakijana ja hallinnoijana toimii Kemijärven kaupunki. Mukana operatiivisessa toiminnassa on myös Kemijärven Kehitys Oy. Toteuttajilla on pitkä ja monipuolinen kokemus hankkeiden toteuttamisesta ja hallinnoinnista.

Riskit ja niiden hallinta hankkeen toteuttamisessa

Riskit liittyen hankkeen sisällön ja tulosten toteuttamiseen
Reittien osalta suunnittelun onnistuminen ja toteuttamiskelpoisuus

Toimenpiteet riskin toteutumisen todennäköisyyden pienentämiseksi.

Hankkeeseen osallistuu Kemijärven kaupunki ja Kemijärven Kehitys Oy sekä alueen yritykset, mökkiläiset sekä muut sidosryhmät. Kunta hoitaa tarvittavat maankäyttöluvat sekä mahdolliset reittitoimitukset. Kunnan teknisten/elinvoimapalveluiden asiantuntemusta hyödynnetään hankkeen toteuttamisessa ja konkreettisissa toimenpiteissä. Hankkeella on operatiivisesta toiminnasta vastaava työryhmä.

Riskit liittyen hankkeen yleiseen toimintaympäristöön

Emme tunnista oleellisia riskejä yleiseen toimintaympäristöön liittyen, jotka voisivat vaikuttaa hankkeen toteuttamiseen

Hankkeen kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

Hankkeen kustannusarvio muodostuu seuraavasti:

KUSTANNUSLAJIT	€/kk	2023	2024	2025	YHTEENSÄ
Palkat (proj.pääl.)	3 800	11 400	45 600	45 600	102 600
Sivukulut	26,44 %	1 005	3 014	12 057	27 127
Palkkakulut yhteensä		14 414	57 657	57 657	129 727
Ostopalvelut					
- Kokonaissuunnittelutyön hankinta		4 444	17 778	17 778	40 000
- Konseptin suunnittelu		1 667	6 667	6 667	15 000
- Reittien ja kohteiden digitalisointi		4 222	16 889	16 889	38 000
- Työpajojen fasilitointi ja asiantuntijat		1 111	4 444	4 444	10 000
Flatrate	7 %	1 810	7 240	7 240	16 291
YHTEENSÄ		27 669	110 675	110 675	249 018

Hankkeelle haetaan rahoitusta seuraavasti:

RAHOITUSSUUNNITELMA		2023	2024	2025	YHTEENSÄ
Lapin liitto, JTF	80 %	22 135	88 540	88 540	199 215
Kemijärven kaupunki	20 %	5 534	22 135	22 135	49 804
YHTEENSÄ	100 %	27 669	110 675	110 675	249 018

Hankkeelle palkataan projektipäällikkö ajalle 1.10.2023 – 31.12.2025.

Hankkeen ohjausryhmä

Hankkeen ohjausryhmä muodostetaan kaupunkiorganisaation, Business Kemijärven ja alueen matkailuyrittäjien ja yrittäjäjärjestön edustajista. Lisäksi ohjausryhmään voidaan pyytää myös Kemijärven yhteismetsän sekä alueen muiden maanomistajien ja mökkiläisten edustajat.

LIITEET

- (1) Kemijärven retkeilyalueselvitys - LOPPURAPORTTI (Sweco)